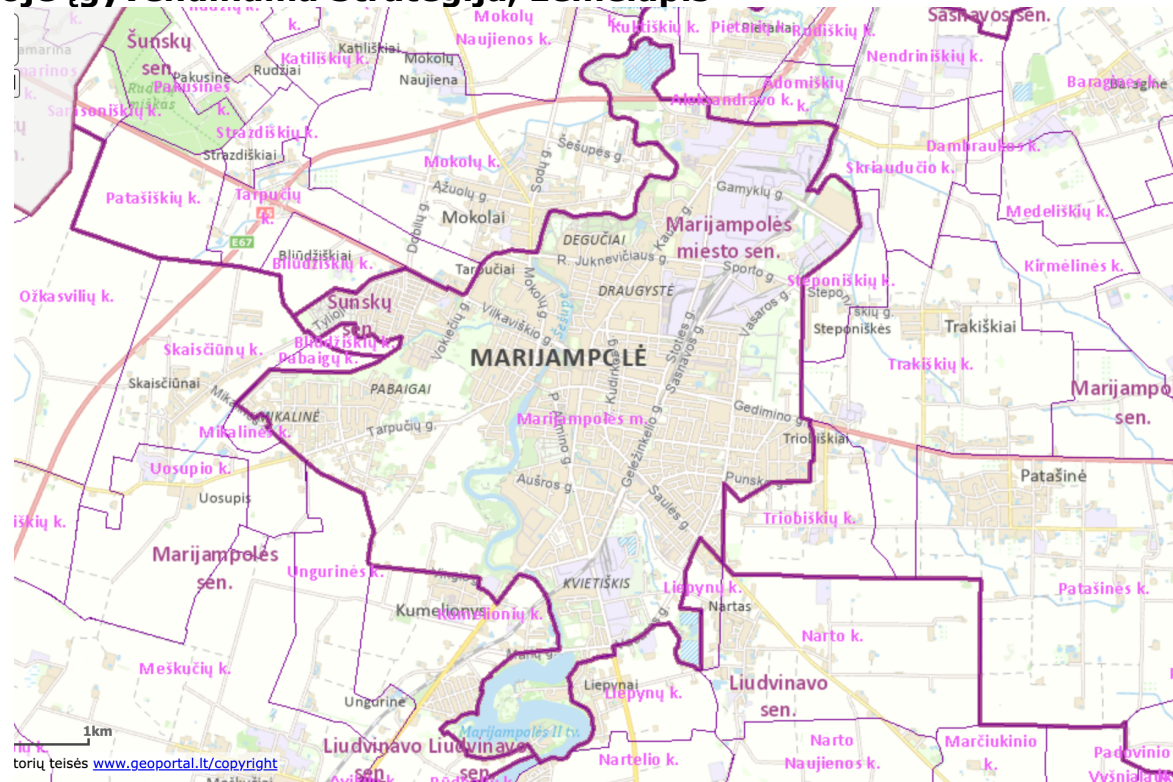

PATVIRTINTA
Marijampolės savivaldybės tarybos
2024 m. balandžio 29 d.
sprendimu Nr. 1-155

2024–2029 M. MARIJAMPOLĖS MIESTO TVARIOS PLĖTROS STRATEGIJA I SKYRIUS TERITORIJA, KURIOJE ĮGYVENDINAMA STRATEGIJA

Strategija įgyvendinama Marijampolės miesto teritorijoje. Marijampolės miestas – septintas pagal dydį Lietuvos miestas, Marijampolės savivaldybės ir Marijampolės apskrities administracinis centras. Miesto plotas – 24,11 kv. km., gyventojų skaičius (2023 m. pr.) – 36 647.

Teritorijos, kurioje įgyvendinama Strategija, žemėlapis

II SKYRIUS TERITORIJOS, KURIOJE ĮGYVENDINAMA STRATEGIJA, ANALIZĖ

Sprendžiama problema – *nepakankamas Marijampolės miesto patrauklumas gyventi.*

Nepakankamą Marijampolės miesto patrauklumą gyventi rodo neto vidaus ir užsienio migracija – paskutinius du dešimtmečius ji buvo neigiama. 2018–2023 metais neto migracija gerėjo ir 2020 bei 2022 metais buvo teigiama, tačiau šiai tendencijai svarbią įtaką gyventojų skaičiui turėjo prasidėjęs karas Ukrainoje – 2022 metais dėl karo išaugo karo pabėgėlių iš Ukrainos srautas¹. Nors 2019–2023 metai gyventojų skaičius mieste išaugo 1 566 gyv. (4,44 %), tą daugiausiai Valstybės duomenų agentūros (toliau – VDA) duomenų techninės korekcijos dėl 2021 metais vykdyto gyventojų surašymo. Esminių ekonominių ir gyvenimo kokybės pokyčių, kurie galėtų lemti teigiamus migracijos srautus ir gyventojų skaičiaus augimą, nebuvo. Struktūrinės to priežastys:

1. Neišplėtotą ekonominę aplinką. Paskutiniaisiais metais savivaldybėje augęs veikiančių ūkio subjektų skaičius lėmė, kad veikiančių ūkio subjektų skaičius 1 000-iui gyventojų priartėjo prie šalies vidurkio, tačiau jo dar nepasiekė (2022 m. savivaldybėje 32,61; šalyje – 40,61)². Vienam gyventojui tenkančios materialinės investicijos Marijampolės savivaldybėje 2021 m. siekė 2 605 Eur ir septynių didžiųjų miestų grupėje užėmė penktą vietą. Bendrosios investicijos į ilgalaikį materialųjį turtą daugelyje ūkio veiklos sričių paskutiniaisiais metais mažėjo, o bendras darbuotojų skaičius veikusiose įmonėse nuo 2018 metų iš esmės nesikeitė (nedidėjo). Prastą miesto ekonominės aplinkos ir užimtumo padėtį atspindi 2022 metų Lietuvos savivaldybių gyvenimo kokybės indekso (GKI)³ sub-indeksas „B-Gyventojų verslumas ir verslo konkurencingumas“, kur Marijampolės savivaldybė „Kitų savivaldybių“ grupėje tarp 12 savivaldybių užėmė 6 vietą, pagal sub-indeksą „A-Materialinės gyvenimo sąlygos“ – 9 vietą. Ekonominės aplinkos plėtrą stabdo ne tik kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas (Užimtumo tarnybos 2023 metų duomenimis Marijampolės mieste trūksta darbo jėgos, kurios kvalifikacija tenkintų mieste veikiančių įmonių poreikius, ypač trūksta STEAM specialistų), bet ir ekonominės infrastruktūros trūkumas (2023 m. verslui tinkamų valstybės ir savivaldybės žemės sklypų mieste nebuvo). Neišvystyta ekonominė aplinka lemia tai, jog vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Marijampolės savivaldybėje 2023 m. I ketv. siekė 1 615 Eur ir siekė 83 % šalies vidurkio. Pagal darbo užmokesčio dydį atsiliekama nuo kitų Vidurio ir vakarų Lietuvos regionų centrų: Alytaus (1 621 Eur), Šiaulių (1 691 Eur), Panevėžio (1 710 Eur), Kauno (1 999 Eur) ir kt⁴.

¹ Migracijos departamento Marijampolės skyriaus duomenimis, Marijampolėje per 2022 metus buvo įregistruota apie 1.500 karo pabėgėlių.

² VDA duomenys

³ <https://lietuvosfinansai.lt/gki/gki-savivaldybese/>

⁴ VDA duomenys

Žemas darbo užmokestis yra viena iš svarbiausių priežasčių, skatinanti gyventojus, ypač jaunimą, emigruoti. Kita vertus, miestas yra ypatingai svarbioje strateginėje padėtyje Europos susisiekimo sistemų atžvilgiu, šalia miesto veikia Marijampolės LEZ, kur 2023 metų pabaigoje dirbo 360 darbuotojų, – tai miestui suteikia didelį ekonominį potencialą. Neišplėtojus ekonominės aplinkos, miesto ekonominis potencialas nebus išnaudotas arba kuriamas darbo vietas užims kitų Marijampolės regiono savivaldybių gyventojai. Tokiu būdu didės švytuoklinė migracija ir jos neigiamas poveikis aplinkai, didės išvystymo netolygumai tarp regiono savivaldybių.

2. Neišplėta gyvenamoji aplinka, neišplėtos viešosios paslaugos. Pagal 2022 metų Lietuvos savivaldybių GKI sub-indeksą „F-Viešoji infrastruktūra, gyvenamosios aplinkos kokybė ir saugumas“ Marijampolės savivaldybė „Kitų savivaldybių“ grupėje tarp 12 savivaldybių užėmė 6-tą vietą. Prastesnį Marijampolės savivaldybės rodiklį lėmė blogesni viešosios infrastruktūros, gyvenamosios aplinkos, saugumo rodikliai (pvz., pagal rodiklį „Dviračių takų ilgis metų pabaigoje tenkantis 1 tūkst. gyventojų“ savivaldybė užėmė 10-tą vietą iš 12, pagal rodiklį „Keleivių apyvarta kelių transportu tenkanti 1 tūkst. gyventojų“ – 6-ta vieta iš 12; pagal rodiklį „Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių tenkančių 1 tūkst. gyventojų“ – 6-ta vieta iš 12, pagal rodiklį „Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų“ – 7-ta vieta iš 12⁵. Iš 2022 metų suaugusių gyventojų gyvensenos tyrimo duomenų matyti, kad tik 62,6 % Marijampolės savivaldybės respondentų savo gyvenimo kokybę vertino gerai ir labai gerai (Lietuvoje – 69,5 %)⁶.

Didžioji dalis miesto centrinės dalies kvartalų pastatyti 1961-1991 metais. Nepaisant pastarųjų metų investicijų į viešąją infrastruktūrą (gatves, automobilių stovėjimo aikšteles ir pan.), didžioji dalis viešosios infrastruktūros yra prastos būklės, trūksta aktyvaus poilsio ir laisvalaikio praleidimui pritaiktų erdvių, žaliųjų erdvių. Miesto centrinėje dalyje vienam gyventojui tenka mažiau kaip 200 kv. m. žaliosios infrastruktūros plotą (įskaitant medžių lajos, žolinės dangos, vandens telkinių ir šlapynių plotą), o tai reiškia, kad esami žalieji plotai gali būti naudojami tik intensyviai (laisvalaikiui, rekreacijai, kitai socialinei ar bendruomeninei veiklai). Miesto centro tankiai gyvenamose teritorijose nepralaidžių (antropogeninių) dangų santykis su žaliaja infrastruktūra nesiekia nei Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane rekomenduojamo santykio, nei atitinkamo rodiklio šalies vidurkio, o kietųjų dalelių koncentracijos yra didesnės nei vidutinės šalyje (kai kuriais atvejais viršija ribines vertes). Tai savo ruožtu lemia miesto centrinės dalies gyventojų skaičiaus mažėjimą ir senėjimą (detalesnis problemos apibūdinimas pateiktas poreikių aprašymo dalyje).

Vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su atitinkamo amžiaus vaikais (amžiaus grupė 1-6 metai), savivaldybėje išaugo iki 75 %⁷ ir pasiekė šalies vidurkį. Nors 99,9 %⁸ prašymų dėl ikimokyklinio ugdymo paslaugų

⁵ <https://lietuvosfinansai.lt/gki/gki-savivaldybese/>

⁶ [Higienos institutas. Suaugusiųjų gyvensenos stebėsenos tyrimas. Rodiklių suvestinė-ataskaita](#)

⁷ ŠVIS duomenys

⁸ Savivaldybės administracijos duomenys

patenkinama, visgi šių paslaugų patrauklumas išlieka pakankamai žemas, o tai stabdo darbo jėgos grįžimą į darbo rinką. Tą rodo 2018-2022 metų savivaldybės 1-6 metų amžiaus vaikų ikimokykliniame ugdyme dalies, palyginti su atitinkamo amžiaus vaikais, rodiklio ir savivaldybės gyventojų užimtumo lygio rodiklio stipri tarpusavio koreliacija – koreliacijos koeficientas siekia 0,86⁹. Nepakankamo ikimokyklinio ugdymo paslaugų patrauklumo priežastis – neišplėtota ugdymo aplinka (detalesnis problemos apibūdinimas pateiktas poreikių aprašymo dalyje).

Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo, valstybinių brandos egzaminų rezultatai miesto bendrojo ugdymo mokyklose dažniausiai yra prastesni nei šalies vidurkis. Nors miesto bendrojo ugdymo įstaigos tenkina „Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse“ nurodytų kriterijų kiekybines reikšmes, visgi kriterijų kokybinės reikšmės visose ugdymo įstaigose tenkinamos tik iš dalies (pvz., visose mokyklose nėra pilnai sukurta emociškai ir fiziškai saugi ugdymo aplinka, atsižvelgiant į universalų dizaino principus; visose mokyklose neišplėtos erdvės mokinių pažintinėms, socialinėms ir tiriamosioms veikloms įgyvendinti (klasės, specializuoti kabinetai, studijos, laboratorijos, dirbtuvės, vaikų poilsiui skirtos erdvės, aikštynai ir kt.); mokyklose nėra sudarytos tinkamos sąlygos gamtamokslinio ir technologinio ugdymo, visuomeninio ugdymo ar meninio ugdymo dalykų grupių dalykų, užsienio kalbų, pasirenkamųjų dalykų ir neformaliojo vaikų švietimo programų pasiūlai, tenkinančiai mokinių ugdymosi poreikius – užtikrinamos lygiavertės ir šiuolaikiškos kokybiško ugdymo galimybės, turinčios įtakos mokinių pasiekimų pažangai, ir kt.). Savivaldybės NVŠ programose dalyvavo arba BUM būrelius lankė apie 60 % mokinių, o tai mažiau nei šalies vidurkis (63 %) ¹⁰. Tą lėmė nedidelė NVŠ paslaugų įvairovė, nepakankamas paslaugų prieinamumas. Mažo sportinės pakraipos NVŠ programų lankomumo pasekmė – iki 16,5 % išaugusi antsvorio turinčių 7-17 metų amžiaus vaikų dalis (šalies vidurkis – 12,4 %) ¹¹.

2022 m. duomenimis suaugusiųjų, kurie užsiima aktyvia fizine veikla bent po 30 min. 5 dienas per savaitę ar dažniau, dalis savivaldybėje siekė tik 22,2 % (Lietuvoje – 28,3 %) ¹². Tačiau, be kita ko, lemia tai, kad visuomenės sveikatinimo paslaugų pasiūla neatitinka gyventojų poreikių. Menko suaugusiųjų gyventojų fizinio aktyvumo pasekmė – Marijampolės savivaldybės 2022 m. sergančių asmenų struktūroje antrą vietą užima kraujotakos sistemos ligos (I00-I99). 2022 m. sergančių asmenų kraujotakos sistemos ligomis buvo 19 494. Sergančių asmenų kraujotakos sistemos ligomis 2022 m. (358,03/1 000 gyv.), palyginti su 2021 m. (351,48/1 000 gyv.), padidėjo 1,9 % ¹³.

2023 m. gegužės mėn. Marijampolės savivaldybės administracijos užsakymu buvo atliktas visuomenės nuomonės tyrimas „Visuomenės pasitenkinimo Marijampolės savivaldybės administracijos ir Marijampolės socialinių paslaugų centro

⁹ pagal VDA duomenis

¹⁰ ŠVIS duomenys

¹¹ https://sveikstat.hi.lt/chart-municipal-comparision.aspx?top_uid=255&top_loc=mun&sel_rep_panel=2&lang=lit

¹² [Higienos institutas. Suaugusiųjų gyvenamosios stebėsenos tyrimas. Rodiklių suvestinė-ataskaita](#)

¹³ [Marijampolės savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 metų ataskaita](#)

teikiamomis viešosiomis socialinėmis paslaugomis ir asmenų aptarnavimo kokybės palyginamasis tyrimas³⁶. Tyrime vertinta keturiolika socialinių paslaugų. Lyginant su 2017 metais vykdyto analogiško tyrimo duomenimis¹⁵, paslaugų vertinimai pagerėjo, tačiau apskritai šių paslaugų kokybę gyventojai įvertino tik 7,4 balo (detalesnis tyrimo rezultatų apibūdinimas pateiktas poreikių aprašymo dalyje). 2022 m. savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas parodė, kad asmenų (šeimų), kuriems socialinių paslaugų poreikis buvo įvertintas, skaičius siekė 820, paslaugų poreikis nepatenkintas 21 asmeniui. Savivaldybėje potencialių paslaugų gavėjų skaičius ir paklausa socialinėms paslaugoms nuosekliai didėja: pensinio amžiaus gyventojų skaičius siekė 10 tūkst., pensinio amžiaus asmenys, kuriems nustatytas specialiųjų poreikių lygis, išaugo iki 1 412, darbingo amžiaus asmenų su negalia – iki 3 275, vaikų su negalia – iki 275, socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius išaugo iki 267. Marijampolės savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų plane pažymėta, kad didžiausias poreikis stebimas pagalbos į namus, dienos socialinės globos paslaugų tiek asmens namuose, tiek institucijoje. Palyginus Marijampolės savivaldybėje teikiamų socialinių paslaugų apimtį ir potencialių paslaugų gavėjų skaičių, matyti, kad didelė dalis asmenų paslaugų negauna. Didesnį socialinių paslaugų poreikį taip pat rodo aukšta skurdo rizikos lygio rodiklio reikšmė – 2023 metais savivaldybėje ji siekė 22,1 %, kai šalyje buvo 19,9 %¹⁶. Šie duomenys leidžia daryti išvadą, kad ateityje socialinių paslaugų paklausa augs, todėl reikalinga gerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę. Neišplėtojus socialinių paslaugų, miesto gyventojų socialinė atskirtis, skurdo rizikos lygis didės, kas mažins miesto patrauklumą gyventi.

Nepakankamo miesto patrauklumo gyventi pasekmė yra mažėjantis gimstamumas ir visuomenės senėjimas. 2018–2022 metais gimstamumas sumažėjo nuo 324 iki 242 asmenų per metus, t. y. 23 %. Gimstamumo sumažėjimas yra palyginti didelis, kadangi šalyje gimstamumas sumažėjo tik 14 %. Senėjimo tendencijos gerai matomos iš gyventojų amžiaus struktūros pokyčių 2019–2023 metais – sumažėjo gyventojų iki 15 metų amžiaus dalis, išaugo pensinio amžiaus gyventojų dalis. Didžiausi neigiami pokyčiai stebimi šiose amžiaus grupėse: gyventojų nuo 0 iki 4 metų sumažėjo 9 %, nuo 15 iki 19 metų – 14 %, 20–24 m. – 12 %, 45–49 m. – 11 %; 60–64 m. – padidėjo 15 %, 65–69 m. – padidėjo 10 %. Demografinės senatvės koeficientas Marijampolės savivaldybėje 2023 metais siekė 141 ir buvo didesnis nei šalyje (134)¹⁷. Visuomenės senėjimas mažina gyventojų perkamąją galią ir vartojimą, didina socialinių paslaugų poreikį, mažina miesto ekonominį potencialą, daro neigiamą įtaką miesto patrauklumui gyventi.

Nepakankamas Marijampolės miesto patrauklumas gyventi veikia ir ekonomiką, ir socialinę sritį, ir klimato kaitą. Demografiniai procesai didina poreikį racionaliai išdėstyti darbo, poilsio ir gyvenamąsias vietas, siekiant išvengti šiltnamio

³⁶ <https://vrm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/3/Q5UJoJUK8wY.pdf>

¹⁵ [Marijampolės savivaldybės administracijos ir Marijampolės socialinės pagalbos centro teikiamų paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės tyrimas, 2017 m.](#)

¹⁶ VDA duomenys

¹⁷ VDA duomenys

efektą sukeliančių dujų, kietųjų dalelių ir kitų žmogui bei aplinkai kenksmingų cheminių junginių išmetimų. Aplinkos, klimato kaitos, socialinių ir ekonominių procesų sąveika reikalauja integruotų sprendimų, įgyvendinančių Europos žaliojo kurso strategiją: tiek tiesiogiai mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją (pvz., užtikrinant objektų pasiekimą tvariais būdais – pėsčiomis, dviračiais), tiek subalansuojant ekonominės infrastruktūros, ekonominei veiklai naudojamų teritorijų tinklą, taip sumažinant ilgų kelionių poreikį ir transporto taršai ir poveikį klimato kaitai. Todėl įgyvendinant strategiją dėmesys bus skiriamas tvarumo ir sumanumo principams, kartu sprendžiant viešųjų paslaugų prieinamumo, aplinkos taršos ir kitas tarpusavyje susijusias problemas, užtikrinant ekonominiu požiūriu svarbų racionalų darbo ir gyvenamųjų vietų išdėstymą ir jų jungtis.

Problemos sprendimas kartu prisidės prie Marijampolės savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 metų plano (patvirtintas Marijampolės savivaldybės tarybos 2021 m. balandžio 26 d. sprendimu Nr. 1-128) bei 2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros plano (patvirtintas Marijampolės regiono plėtros tarybos 2023 m. vasario 9 d. sprendimu Nr. S-1) įgyvendinimo.

Sprendžiant iškeltą problemą ir užtikrinant gyventojų lūkesčius tenkinančią ekonominę aplinką, viešųjų paslaugų, gyvenamosios aplinkos kokybę, nustatyti šie esminiai Strategijos teritorijos vystymo poreikiai ir potencialas:

Poreikiai (silpnybės):

1) nepakankamas viešųjų švietimo, socialinių ir sveikatinimo paslaugų prieinamumas:

- Marijampolės miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų teikiamų paslaugų pasiūla neatitinka visuomenės poreikių ir kai kurių teisės aktų reikalavimų. Vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su atitinkamo amžiaus vaikais (amžiaus grupė 1-6 metai), savivaldybėje išaugo iki 75 %¹⁸ ir pasiekė šalies vidurkį. Nors 99,9 %¹⁹ prašymų dėl ikimokyklinio ugdymo paslaugų patenkinama, visgi šių paslaugų patrauklumas išlieka pakankamai žemas, o tai stabdo darbo jėgos grįžimą į darbo rinką. Tą rodo vaikų dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme ir gyventojų užimtumo rodiklių stipri tarpusavio koreliacija – koreliacijos koeficientas siekia 0,86²⁰. NŠA duomenys rodo, kad žemesnis vaikų įsitraukimas į ikimokyklinį ugdymą daro neigiamą poveikį tų vaikų mokymosi pasiekimams bendrojo ugdymo mokyklose²¹. Nepakankamo ikimokyklinio ugdymo paslaugų patrauklumo priežastis – neišplėtotą ugdymo aplinka (pvz., visos ugdymo įstaigose ugdymo erdvės ir inventorius nudėvėti, neskatina vaikų kūrybiškumo; 3-uose iš 9 lopšelių-darželių nesudarytos tinkamos sąlygos fizinei veiklai, kaip tai numatyta LR Sporto įstatyme, nei viena ugdymo įstaiga nėra pilnai pritaikyta specialiųjų poreikių turintiems vaikams ir kt.).

¹⁸ ŠVIS duomenys

¹⁹ Savivaldybės administracijos duomenys

²⁰ pagal VDA duomenis

²¹ NŠA. [Ikimokyklinis ugdymas: ką apie jo poveikį vaiko raidai sako tyrimų duomenys?](#)

Dėl netolygiai išplėtooto ugdymo įstaigų tinklo gyventojai negali naudotis arčiausiai namų esančia ugdymo įstaiga. Visa tai trukdo pasiekti LR Švietimo įstatyme nustatytą švietimo tikslą. Švietimo valdymo informacinė sistemos duomenys²² rodo, kad Marijampolės savivaldybės ugdymo įstaigose ugdomų 3-5 metų vaikų, kurie gyvena kitoje savivaldybėje, dalis 2022-2023 metais siekė 8 %²³. Daroma prielaida, kad Marijampolės mieste plėtojant ekonominę aplinką, atvykstančių į ją dirbti skaičius didės, taigi miesto ugdymo įstaigose bus daugiau vaikų, kurių gyvenamoji vieta yra kitoje savivaldybėje, todėl reikalinga plėtoti ikimokyklinio ugdymo paslaugų kokybę ir prieinamumą.

- Marijampolės miesto bendrojo ugdymo įstaigų teikiamų paslaugų pasiūla neatitinka poreikių ir kai kurių teisės aktų reikalavimų. Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo, valstybinių brandos egzaminų rezultatai miesto bendrojo ugdymo mokyklose dažniausiai yra prastesni nei šalies vidurkis (pvz., 2023 metais matematikos PUPP patikrinime 10 balų surinko 2,20 % miesto mokyklų mokinių, Lietuvoje – 4,08 %; 2023 metais geografijos VBE vidurkis miesto mokyklose siekė 40,69 %, Lietuvoje – 47,18 %, matematikos VBE – atitinkamai 33,84 % ir 37,35 %). Nors miesto bendrojo ugdymo įstaigos tenkina „Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse“ nurodytų kriterijų kiekybines reikšmes, visgi kriterijų kokybinės reikšmės visose ugdymo įstaigose tenkinamos tik iš dalies (pvz., visose mokyklose nėra pilnai sukurta emociškai ir fiziškai saugi ugdymo aplinka, atsižvelgiant į universalus dizaino principus; visose mokyklose neišplėtos erdvės mokinių pažintinėms, socialinėms ir tiriamosioms veikloms įgyvendinti (klasės, specializuoti kabinetai, studijos, laboratorijos, dirbtuvės, vaikų poilsiui skirtos erdvės, aikštynai ir kt.); mokyklose nėra sudarytos tinkamos sąlygos gamtamokslinio ir technologinio ugdymo, visuomeninio ugdymo ar meninio ugdymo dalykų grupių dalykų, užsienio kalbų, pasirenkamųjų dalykų ir neformaliojo vaikų švietimo programų pasiūlai, tenkinančiai mokinių ugdymosi poreikius – užtikrinamos lygiavertės ir šiuolaikiškos kokybiško ugdymo galimybės, turinčios įtakos mokinių pasiekimų pažangai, ir kt.). Ribotas turimų ugdymo priemonių spektras nesudaro prielaidų įvairiapusiškam, patraukliam ugdymui STEAM ir kitose srityse. Visa tai lemia žemesnius mokinių pasiekimus, prastesnę ugdymo(si) kokybę, trukdo pasiekti LR Švietimo įstatyme nustatytą švietimo tikslą.
- miesto neformaliojo švietimo įstaigų (Marijampolės meno mokyklos ir Marijampolės sporto centro) siūlomų paslaugų pasiūla ir prieinamumas neatitinka poreikių. Savivaldybės NVŠ programose dalyvavo arba BUM būrelius lankė apie 60 % mokinių, o tai mažiau nei šalies vidurkis (63 %)²⁴. Tą lėmė nedidelė NVŠ paslaugų įvairovė, nepakankamas paslaugų prieinamumas. Mažo sportinės pakraipos NVŠ programų lankomumo pasekmė – iki 16,5 % išaugusi antsvorio turinčių 7-17 metų amžiaus vaikų dalis (šalies vidurkis – 12,4 %)²⁵.

²² ŠVIS

²³ Marijampolės savivaldybės administracijos duomenys

²⁴ ŠVIS duomenys

²⁵ https://sveikstat.hi.lt/chart-municipal-comparision.aspx?top_uid=255&top_loc=mun&sel_rep_panel=2&lang=lit

- 2022 m. duomenimis suaugusiųjų, kurie užsiima aktyvia fizine veikla bent po 30 min. 5 dienas per savaitę ar dažniau, dalis savivaldybėje siekė tik 22,2 % (Lietuvoje – 28,3 %)²⁶. Tačiau, be kita ko, lemia tai, kad visuomenės sveikatinimo paslaugų pasiūla neatitinka gyventojų poreikių (sudarytos menkos galimybės naudotis sveikatinimo infrastruktūra (baseinu), ji nėra pritaikyta pagal universalaus dizaino principus). Menko suaugusiųjų gyventojų fizinio aktyvumo pasekmė – Marijampolės savivaldybės 2022 m. sergančių asmenų struktūroje antrą vietą užima kraujotakos sistemos ligos (I00-I99). 2022 m. sergančių asmenų kraujotakos sistemos ligomis buvo 19 494. Sergančių asmenų kraujotakos sistemos ligomis 2022 m. (358,03/1 000 gyv.), palyginti su 2021 m. (351,48/1 000 gyv.), padidėjo 1,9 %²⁷.
- mieste nepakankamas nestacionarių socialinių paslaugų prieinamumas ir kokybė. 2022 m. savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas parodė, kad asmenų (šeimų), kuriems socialinių paslaugų poreikis buvo įvertintas, skaičius siekė 820, paslaugų poreikis nepatenkintas 21 asmeniui. Savivaldybėje potencialių paslaugų gavėjų skaičius ir paklausa socialinėms paslaugoms nuosekliai didėja: pensinio amžiaus gyventojų skaičius siekė 10 tūkst., pensinio amžiaus asmenys, kuriems nustatytas specialiųjų poreikių lygis, išaugo iki 1 412, darbingo amžiaus asmenų su negalia – iki 3 275, vaikų su negalia – iki 275, socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius išaugo iki 267²⁸. Didesnį socialinių paslaugų poreikį taip pat rodo aukšta skurdo rizikos lygio rodiklio reikšmė – 2023 metais savivaldybėje ji siekė 22,1 %, kai šalyje buvo 19,9 %²⁹. Marijampolės savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų plane pažymėta, kad didžiausias poreikis stebimas pagalbos į namus, dienos socialinės globos paslaugų tiek asmens namuose, tiek institucijoje. 2023 m. gegužės mėn. Marijampolės savivaldybės administracijos užsakymu atliktas visuomenės nuomonės tyrimas „Visuomenės pasitenkinimo Marijampolės savivaldybės administracijos ir Marijampolės socialinių paslaugų centro teikiamomis viešosiomis socialinėmis paslaugomis ir asmenų aptarnavimo kokybės palyginamasis tyrimas“³⁰ parodė, kad dešimties balų skalėje gyventojų pasitenkinimas socialinėmis paslaugomis siekė tik 7,4 balo (pvz., Asmens (šeimoms) poreikio socialinėms paslaugoms (t.sk. socialinės priežiūros, socialinė globos) nustatymas ir paslaugų skyrimas – 7,50; Ilgalaikės socialinės globos institucijoje paslaugos gyventojams (išskyrus vaikus) – 7,58; Trumpalaikės socialinės globos ir laikino apnakvindinimo paslaugos gyventojams – 7,41; Pagalbos į namus ir dienos socialinės globos namuose paslaugos gyventojams – 7,58; Dienos socialinės globos institucijoje paslaugos asmenims nuo 16 iki 40 m., turintiems intelekto sutrikimų – 7,44; Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo institucijoje bei užimtumo paslaugos asmenims su negalia, jaunuoliams, turintiems intelekto sutrikimų – 7,41; Socialinių įgūdžių ugdymo ir

²⁶ [Higienos institutas. Suaugusiųjų gyvenimo stebėsenos tyrimas. Rodiklių suvestinė-ataskaita](#)

²⁷ [Marijampolės savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 metų ataskaita](#)

²⁸ Marijampolės savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų planas

²⁹ VDA duomenys

³⁰ <https://vrm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/3/Q5UJoJUk8wY.pdf>

palaikymo asmens namuose paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams – 7,30; laikino apnakvindinimo paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams – 7,41; Asmenys su negalia ar senyvo amžiaus gyventojų aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis – 7,38; Specialaus transporto paslaugos asmenims su negalia ir kitiems asmenims, kurie dėl sunkios ligos, negalios ar senatvės nepajėgūs naudotis viešuoju transportu – 7,37 balo). Palyginus Marijampolės savivaldybėje teikiamų socialinių paslaugų apimtį ir potencialių paslaugų gavėjų skaičių, matyti, kad didelė dalis asmenų paslaugų negauna. Šie duomenys leidžia daryti išvadą, kad ateityje socialinių paslaugų paklausa augs, todėl reikalinga gerinti socialinių paslaugų prieinamumą (infrastruktūros pajėgumus) ir kokybę.

2) nesukurtos galimybės visoms gyventojų grupėms naudotis tvaria, sveika ir patogia miesto centrinės dalies aplinka:

- Miesto centre esantis Draugystės mikrorajonas pradėtas statyti 1961 m. ir yra seniausias miesto centrinės dalies mikrorajonas. Nepaisant pastarųjų metų investicijų į viešąją infrastruktūrą (gatves, automobilių stovėjimo aikštes ir pan.), didžioji dalis viešosios infrastruktūros yra prastos būklės, trūksta aktyvaus poilsio ir laisvalaikio praleidimui pritaikytų erdvių, žaliųjų erdvių. Miesto centrinės dalies užstatymo ypatumai lemia tai, kad nepralaidžių (antropogeninių) dangų santykis su žaliaja infrastruktūra miesto centro tankiai gyvenamose teritorijose (8/2 arba 7/3³¹) nesiekia nei Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane rekomenduojamo santykio (4/6), nei atitinkamo rodiklio šalies vidurkio (5/5). Mažiausiai žaliosios infrastruktūros tenka miesto centrinei daliai. Pramonės, kelių transporto ir energetikos koncentracija lemia tai, kad Marijampolės miesto centrinėje dalyje kietųjų dalelių koncentracijos yra didesnės nei vidutinės šalyje, o kai kuriais atvejais viršija ribines vertes. Vidutinė metinė KD₁₀ koncentracija Marijampolėje neviršija ribinės 40 µg/kub. m. vertės. Marijampolės miesto rodiklio vertė sudaro 65,75 % ribinės vertės. Nustatytas KD₁₀ paros ribinės vertės (50 µg/kub. m) viršijimų skaičius Marijampolės mieste – 38. Teisės aktai numato 35 leistinus KD₁₀ paros normos viršijimus. Palyginus su kitais miestais, darytina išvada, kad viršijimų skaičius yra nedidelis (palyginimui: Vilniaus – 41, Kauno – 45, Alytaus – 31, Panevėžio – 28). Vidutinė metinė KD_{2.5} tiek Marijampolėje, tiek ir kituose šalies miestuose neviršijo 2019 metų koncentracijų ribinės vertės 25 µg/kub. m. Marijampolėje metinis vidurkis sudarė 83,60 % ribinės vertės. Nuo 2020 metų teisės aktuose sumažinus vidutinės metinės koncentracijos ribinę vertę iki 20 µg/kub. m, Marijampolėje (o taip pat ir keliuose kituose miestuose) ribinė vertė viršijama³². Prasta gyvenamosios aplinkos būklė, oro užterštumas lėmė miesto centrinės dalies gyventojų skaičiaus mažėjimą ir senėjimą: gyventojų skaičius miesto centrinėje dalyje 2011 ir 2021 gyventojų surašymų duomenimis sumažėjo 15 % (mieste tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo 11 %); jaunoms šeimoms vengiant kurtis centrinėje dalyje, pensinio amžiaus gyventojų dalis čia išaugo iki 28 % (mieste – 20 %). Atsižvelgiant į šias aplinkybes yra tikslinga investuoti miesto centrinės dalies humanizavimą (kur įmanoma, plečiant

³¹ pagal LR VRM skelbiamą interaktyvaus žemėlapio [duomenis](#)

³² [Oro užterštumo lygio įvertinimas Lietuvoje naudojant difuzinius ėmiklius. Galutinė ataskaita.](#)

žaliąją infrastruktūrą), kurti galimybes naudotis tvaria ir patogia miesto aplinka, tokiu būdu kompensuojant neigiamų veiksnių poveikį.

3) nesukurtos prielaidos darniam judumui mieste:

- Rengiant Marijampolės darnaus judumo mieste planą, buvo konstatuota, kad mieste gyventojų, kasdienio susisiekimo reikmėms naudojančių viešąjį transportą, dviratį, kitą bevariklį transportą, ar vykstančių pėsčiomis, dalis siekia tik apie 37 %; kas rodo, jog didesnė dalis gyventojų kasdienėms kelionėms renkasi automobilį. Darnaus judumo plane iškeltas tikslas iki 2030 metų šią dalį padidinti iki 40 %. Plane numatyta, kad planavimo laikotarpiu reikalinga didinti viešojo transporto patrauklumą ir naudojimą, skatinti pėsčiuosius, bevariklį transportą, mikromobilumą ir darnų judumą;
- Rengiant Marijampolės darnaus judumo mieste planą taip pat nustatyta, kad esama viešojo transporto infrastruktūra yra tik iš dalies išvystyta: viešojo transporto stotelių tinklas yra gana tankus, dalyje stotelių įrengtos stoginės, autobusai yra žemagrindžiai. Visgi, apie 50 % miesto ir priemiestinių maršrutų trasose esamų viešojo transporto stotelių kokybė yra prasta, tik apie 45 % stotelių įrengtos pagal universalaus dizaino principus;
- nors Marijampolės miesto viešajame transporte buvo įdiegta elektroninio bilieto sistema, tačiau informacinės švieslentės įrengtos tik 15 % stotelių. Likusioje stotelių dalyje dėl neįdiegtos infrastruktūros negali būti panaudojami informacinių technologijų sprendimai, dėl ko nukenčia viešojo transporto patrauklumas;
- Marijampolės mieste dviračių ir pėsčiųjų takų bendras ilgis siekia 37,28 km, tačiau jie nesudaro vientiso tinklo (įrengti fragmentiškai). Dėl šios priežasties kasdienio naudojimo, rekreacinių objektų pasiekiamumas nėra pakankamas. Ypač trūksta jungčių tarp takų atkarpų rytinėje, pietinėje ir vakarinėje miesto dalyse. Norint sudaryti tinkamas prielaidas didėti dviračių naudotojų skaičiui, būtina užtikrinti, kad svarbiausi miesto traukos objektai tarpusavyje būtų sujungti trumpiausiu atstumu ir būtų įrengtas vientisas susisiekimo pėsčiomis ir dviračiais tinklas.

4) nesukurtos prielaidos išnaudoti miesto investicinį potencialą:

- Verslui perspektyvūs valstybės ir savivaldybės nuosavybės žemės sklypai Marijampolės mieste nėra pritaikyti. Miesto teritorijoje, Vokiečių ir Stūriškių gatvėse, esama sklypų ir teritorijų (jų bendras plotas – 19,59 ha) , kurie yra laisvi ir pagal savo paskirtį tinkami pramonės ir (arba) komercinei veiklai, tačiau jie negali būti pilnai panaudoti dėl infrastruktūros išvystymo trūkumų (dėl esamų reljefo trūkumų, inžinerinės infrastruktūros trūkumų (trūksta jungčių su centralizuotais elektros, dujų, vandens ar nuotekų tinklais, transporto jungčių su magistraliniais keliais (A5, A16 ir kt.), Rail Baltica geležinkeliu (Mockavos logistikos terminalu) ir kt.);
- mieste, Gamyklų gatvės rajone, esama teritorijų (jų bendras plotas – 10,93 ha), kur ekonominė veikla yra plėtojama, tačiau čia nesudarytos prielaidos didinti veiklos apimtį, kadangi jos nėra tinkamai sujungtos su magistraliniais keliais (A5, A16 ir kt.), Rail Baltica geležinkeliu (Mockavos logistikos terminalu);
- transporto jungčių su magistraliniais keliais trūkumas taip pat riboja ekonominės veiklos galimybes kituose Vokiečių, P. Armino, Vasaros ir Fabriko gatvių rajone esančiuose pramonės ir (arba) komercinės paskirties

sklypuose (čia 2024 metais veikė UAB „Lietuvos cukrus“, UAB „ICECO“ ir daug kitų, mažesnių įmonių).

Nustatytiems poreikiams tenkinti bus pasinaudojama šiuo miesto **potencialu (stiprybėmis):**

1) mieste suformuotas efektyvus ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo, neformaliojo švietimo paslaugų tinklas:

- Marijampolės savivaldybės tarybos 2023 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. 1-134 pradėtas miesto lopšelių-darželių reorganizavimas jungimo būdu, juos sujungiant į Marijampolės vaikų lopšelių-darželį³³, kuriam pereis reorganizuojamų įstaigų teisės ir pareigos. Planuojama, kad Marijampolės vaikų lopšelis-darželis bus įregistruotas ir pradės veiklą 2024-06-01;
- nuosekliai vykdomas bendrojo ugdymo įstaigų tinklo efektyvumo didinimas leido pasiekti palyginti gerų rezultatų (2022-2023 metais vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose – 12,4, 1–8 jungtinių klasių dalis – 0,34 %) ³⁴;
- Optimizuotas NVŠ paslaugas teikiančių įstaigų valdymas (Marijampolės savivaldybės tarybos 2020 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. 1-34 Marijampolės sporto mokykla, Marijampolės žaidimų sporto mokykla, Marijampolės savivaldybės sporto centras „Sūduva“ ir Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“ jungimo būdu reorganizuoti į Marijampolės sporto centrą).

2) mieste kompleksškai įgyvendinta dalis priemonių, skirtų skatinti darnų judumą:

- Strategijos teritorijoje įgyvendinamas Marijampolės darnaus judumo mieste planas, patvirtintas 2019 m. vasario 25 d. Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-36. Įgyvendinant plano nuostatas, 2019–2023 metais buvo optimizuoti transporto maršrutai (2019 m. maršrutas Nr. 3A buvo performuotas į „žiedinį“; nuo 2021-01-01 maršrutai Nr. 4 ir Nr. 6 maršrutai sujungti į vieną, nes sutapo dalis trasos; maršrutai Nr. 2 ir Nr. 9 maršrutai sujungti į vieną, nes sutapo dalis trasos), įdiegta elektroninio bilieto sistema, įdiegta dalis viešosios elektromobilių įkrovimo infrastruktūra (2021 metais įrengtos dvi elektromobilių įkrovimo stotelės), rekonstruota dalis viešojo transporto stotelių ir pėsčiųjų perėjų, jas pritaikant specialiųjų poreikių turintiems žmonėms; įrengta adaptyvių šviesoforų (2 grupės), 15 % viešojo transporto stotelių įrengtos informacinės švieslentės, dviračių takų tinklas siekia 37,28 km, įrengta dviračių remonto stotelių (3 vnt.) ir kt.

3) miesto ekonominei plėtrai palanki geografinė padėtis:

³³ išreikštas sutikimas, kad Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Nykštukas“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rūta“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rasa“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šypsanelė“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Vaivorykštė“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Želmenėliai“ ir Marijampolės sav. Patašinės universalus daugiafunkcis centras būtų reorganizuojami jungimo būdu, juos sujungiant į Marijampolės vaikų lopšelių-darželį; nustatyti reorganizavimo tikslai ir kt.

³⁴ ŠVIS duomenys

- miestas yra ypatingai svarbioje strateginėje padėtyje Europos susisiekimo sistemų atžvilgiu – miestas yra vienintelėje transporto ašyje, jungiančioje Baltijos jūros regioną su Centrine ir Vakarų Europa (savivaldybę kerta Šiaurės–Pietų tarptautinis TEN–T tinklo kelių transporto koridorius Via Baltica (E 67) (Lietuvoje – magistralinis kelias A5), Rail Baltica geležinkelio trasa.

Miesto tvariai plėtrai aktualios **galimybės** yra šios:

1) augantis gyventojų pilietiškumas ir aplinkosauginis sąmoningumas:

- 2022 m. pabaigoje atliktas Pilietinės galios indekso tyrimas parodė, kad Lietuvos visuomenė aktyviai įsitraukia į pilietines veiklas– indekso reikšmė siekė 35,9 balo³⁵. Bendras Pilietinės galios indeksas 2022 m. buvo palyginti didelis – apskaičiuota vidutinė jo reikšmė, 35,9 balo iš 100 galimų. 2022 m., siekdami pagerinti padėtį savo visuomenėje, 46 % respondentų teigė aukoję, 39 % – dalyvavę aplinkos tvarkymo talkose, 31 % – vietos bendruomenės veikloje. Daugiau nei bet kada anksčiau nuo 2007 m. teigė boikotavę (27 %) ar pirkę (23 %) dėl moralinių ar politinių motyvų, dalyvavę visuomeninių organizacijų, judėjimų veikloje (14 %), dalyvavę demonstracijoje, palaikymo akcijoje, mitinge ar pikete (13 %);

2) augantis bendras šalies patrauklumas investicijoms:

- Bendrovės „EY“ atlikto Europos investicinio patrauklumo tyrimo duomenimis Lietuva 2022 metais pritraukė 47 TUI projektus (2021 m. – 41). Patrauklumą investuotojų akyse Lietuvai leidžia išlaikyti stipri pramonė, gera infrastruktūra, aukštos skaitmeninės ir technologijų kompetencijos. 2022 metais pagal TUI projektų sukurtas darbo vietas, tenkančias 1 mln. gyventojų, Lietuva reitinge užėmė penktą vietą iš 36, viena pozicija aukščiau nei prieš metus. 2022 metais TUI šalyje sukūrė daugiau kaip 3,5 tūkst. naujų darbo vietų – 5 % daugiau nei 2021-aisiais; daugiausia jų sukuria IT, finansų sektoriuose, gamyboje.

Miesto tvariai plėtrai galinčios turėti neigiamą įtaką **grėsmės** yra šios:

1) šalies ir užsienio rinkų ekonominio vystymosi sulėtėjimas ir (ar) sąstingis dėl pandemijų, geopolitinių ar kitų veiksnių:

- Bendrovės „EY“ atlikto Europos investicinio patrauklumo tyrimo duomenimis, visoje Europoje 2022 metais buvo 5,96 tūkst. TUI projektų – 1 % daugiau nei 2021 metais. EY duomenimis, 29 % įmonių atidėjo planuotas investicijas vien tik dėl energetikos krizės;
- Europoje investicijos iš viso sukūrė beveik 344 tūkst. darbo vietų – 16 % mažiau negu 2021 metais. Tyrimo duomenimis, šis mažėjimas atspindi investuotojų atsargumą dėl neapibrėžtumo Europos rinkose. Tyrimo

³⁵ Indeksas matuoja visuomenės realų ir potencialų aktyvumą, savo įtakos pajautimą bei su pilietine veikla siejamų rizikų vertinimą. Šaltinis: ataskaita „Pilietinės galios indeksas 2022 m.“, Pilietinės visuomenės institutas.

duomenimis, investuotojai stebi Europos geopolitinę situaciją, nors nerimas dėl karo Ukrainoje poveikio kiek sumažėjo. Kur kas labiau nerimaujama dėl energetikos bei kapitalo rinkų ir čia vykstančių sprendimų, taip pat infliacijos rodiklių. Pavyzdžiui, beveik kas antras (43 %) investuotojas mano, kad būtent didelės palūkanų normos ir mažėjančios galimybės gauti finansavimą turės įtakos jų investicijų planams Europoje;

- miesto geografinė padėtis Suvalkų koridoriuje geopolitinių įvykių kontekste gali lemti mažesnę miesto investicinių patrauklumą.

2) šalies švietimo sistemos reformos neefektyvumas:

- Lietuvos žmogiškojo kapitalo situacija šiandien neatitinka struktūrinės ekonomikos transformacijos poreikių; ypač trūksta STEAM specialistų³⁶. STEAM įgūdžių paklausa nuolat auga, nes būtent šie įgūdžiai sudaro sąlygas daugelio ekonomikos sektorių technologiniam vystymuisi ir augimui;
- Lietuvoje išsilavinimą įgijusių darbuotojų kompetencijų neatitiktį rinkos poreikiams nulemia ilgalaikės švietimo sistemos problemos: praktiškai neveikianti bendrojo ugdymo, profesinio orientavimo sistema lemia, kad nepakankamai jaunuolių pasirenka perspektyvias STEAM srities studijas. Atliktas Lietuvos talentų politikos vertinimas atskleidė, kad net ir pasirinkę šias studijas toli gražu ne visi jas sėkmingai baigia, o baigusieji neretai ieško karjeros galimybių svetur. Profesinio mokymo, studijų ir aukštojo mokslo sistemoms sudėtinga greitai reaguoti į kintančius darbo rinkos poreikius. Į profesinį mokymą vis dar žiūrima skeptiškai, o paruošiamų specialistų skaičiai neatitinka darbo rinkos poreikių;
- jeigu situacija šioje srityje artimiausiu metu nesikeis, bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ar aukštojo mokslo programas baigusiu ir tais pačiais metais įsidarbinusių mokinių dalis bus linkusi mažėti, o emigruojančių – didėti. Trūkstant darbuotojų, lėtės miesto ekonominė plėtra.

³⁶ Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro įsakymu sudaromas „Profesijų, kurioms būtina aukšta profesinė kvalifikacija ir kurių darbuotojų trūksta Lietuvos Respublikoje, sąrašas“ patvirtina, kad Lietuvoje ne pirmus metus jaučiamas būtent IRT ir inžinerijos specialistų trūkumas. Kitaip tariant, didžiausias atotrūkis fiksuojamas būtent tose srityse, kurios turėtų tapti Lietuvos ekonomikos struktūrinės transformacijos pagrindu.

Teritorijos stiprybių, silpnų, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizė

1 Problema: nepakankamas Marijampolės miesto patrauklumas gyventi

Silpnybės		Stiprybės
1) nepakankamas viešųjų švietimo, sveikatinimo ir socialinių paslaugų prieinamumas	←	1) mieste suformuotas efektyvus ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo, neformaliojo švietimo paslaugų tinklas
2) nesukurtos galimybės visoms gyventojų grupėms naudotis tvaria, sveika ir patogia miesto centrinės dalies aplinka	←	2) mieste kompleksiskai įgyvendinta dalis priemonių, skirtų skatinti darnų judumą
3) nesukurtos prielaidos darniam judumui mieste	←	
4) nesukurtos prielaidos išnaudoti miesto investicinį potencialą	←	3) miesto ekonominei plėtrai palanki geografinė padėtis
Galimybės		Grėsmės
1) augantis šalies gyventojų pilietiškumas ir aplinkosauginis sąmoningumas	→	1) šalies ir užsienio rinkų ekonominio vystymosi sulėtėjimas ir (ar) sąstingis dėl pandemijų ar kitų veiksnių
2) augantis šalies patrauklumas investicijoms	→	2) šalies švietimo sistemos reformos neefektyvumas

SSGG komentaras:

1) Didinant viešųjų švietimo ir socialinių paslaugų prieinamumą, bus pasiremiama suformuotu efektyviu ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo, neformaliojo švietimo paslaugų tinklu, pasinaudojama augančiu šalies gyventojų pilietiškumu ir sąmoningumu, išnaudojama augančio šalies gyventojų pilietiškumo teikiama galimybė, bus valdomos šalies ir užsienio rinkų ekonominio vystymosi sulėtėjimo, šalies švietimo sistemos reformos neefektyvumo rizikų keliamos grėsmės.

2) Kuriant galimybes visoms gyventojų grupėms naudotis tvaria, sveika ir patogia miesto centrinės dalies aplinka bei darniai judėti, bus pasiremiama iki šiol įgyvendintomis darnaus judumo priemonėmis, išnaudojamas augantis gyventojų sąmoningumas, bus valdoma šalies ir užsienio rinkų ekonominio vystymosi sulėtėjimo grėsmė.

3) Didinant miesto investicinį potencialą, bus pasiremiama palankia geografine padėtimi, išnaudojamas augantis šalies patrauklumas investicijoms, valdoma šalies ir užsienio rinkų ekonominio vystymosi sulėtėjimo rizika.

III SKYRIUS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI IR JŲ VERTINIMO RODIKLIAI

Tikslas (-ai)	Tikslo poveikio rodiklis (-iai)	Tikslo poveikio rodiklio (-ių) reikšmės			Uždaviniai	Uždavinių rezultato rodikliai	Uždavinių rezultato rodiklių reikšmės		
		Pradinė	Tarpinė	Siekiamą			Pradinė	Tarpinė	Siekiamą
1	2	3	4	5	6	7	7	8	
1. Padidinti Marijampolės miesto patrauklumą gyventi	Marijampolės miesto neto vidaus ir užsienio migracija, asmenys	+ 2 520 (2023 m.)	+300 (2026 m.)	+ 300 (2029 m.)	1. Pagerinti viešųjų švietimo, sveikatinimo ir socialinių paslaugų prieinamumą	Metinis konsoliduotųjų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus	0 (2023 m.)	0 (2026 m.)	502 800 (2029 m.)
						Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių	0 (2023 m.)	0 (2026 m.)	10 080 (2029 m.)

	paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus			
2. Kurti prielaidas darniam judumui ir tvariai miesto aplinkai	Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius, naudotojai per metus	0 (2023 m.)	0 (2026 m.)	17 010 (2029 m.)
	Naujo ar modernizuoto viešojo transporto naudotojų skaičius per metus	0 (2023 m.)	0 (2026 m.)	95 000 (2029 m.)
	Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai, hektarai	0 (2023 m.)	0 (2026 m.)	0,17 (2029 m.)
	Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, tonos CO ₂ ekvivalentu per metus	0 (2023 m.)	0 (2026 m.)	40,54 (2029 m.)

					3. Kurti prielaidas didinti miesto investicinį potencialą	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei veiklai, hektarai	0 (2023 m.)	0 (2026 m.)	33,64 (2029 m.)
--	--	--	--	--	---	---	----------------	----------------	--------------------

IV SKYRIUS INTEGRUOTO POŽIŪRIO APRAŠYMAS

Integruoto požiūrio, kurio laikomasi rengiant ir įgyvendinant Strategiją, aprašymas

<p>Strategijos atitiktis integruotą požiūrį užtikrinantiems principams</p>	<p>Veiksmams prisidedama prie efektyvesnio dviejų ar daugiau Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytų savivaldybių funkcijų vykdymo</p>	<p>Įgyvendinant Marijampolės miesto tvarios plėtros strategiją integruotas požiūris įgyvendinamas planuojant veiksmus, kurie leis efektyviau vykdyti šias LR vietos savivaldos įstatyme nustatytas savivaldybių funkcijas:</p> <p>Uždavinio „1. Pagerinti viešųjų švietimo, sveikatinimo ir socialinių paslaugų prieinamumą“ veiksmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas (II sk. 6 str. 5 p.); - ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas (II sk. 6 str. 8 p.); - socialinių paslaugų teikimo užtikrinimas planuojant ir organizuojant socialines paslaugas, kontroliuojant bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros kokybę, taip pat socialinių paslaugų įstaigų steigimas ir išlaikymas (II sk. 6 str. 12 p.); - sąlygų savivaldybės teritorijoje gyvenančių neįgaliųjų socialiniam integravimui į bendruomenę sudarymas (II sk. 6 str. 14 p.); - savivaldybių sveikatinimo priemonių planavimas ir įgyvendinimas; parama savivaldybės gyventojų sveikatos priežiūrai (Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 18 p.); <p>Uždavinio „2. Kurti prielaidas darniam judumui ir tvariai miesto aplinkai“ veiksmi:</p>
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga, aplinkos monitoringas (II sk. 6 str. 28 p.); Uždavinio „3. Kurti prielaidas didinti miesto investicinį potencialą“ veiksmai: <ul style="list-style-type: none"> - sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas (II sk. 6 str. 38 p.).
	Veiksmai įgyvendinami taikant integruotų teritorinių investicijų metodą.	Marijampolės miesto tvarios plėtros strategijoje veiksmai prisideda prie ESIFP 4-ojo prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.9 uždavinio, 5-ojo prioriteto „Piliečiams artimesnė Lietuva“ 5.1 uždavinio, 8-ojo prioriteto „Tvarus judumas miestuose“ 8.1 uždavinio įgyvendinimo. Įgyvendinant Marijampolės miesto tvarios plėtros strategiją bus siekiama pasinaudoti ir kitais ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos šaltiniais, inicijuojant projektus, prisidedančius prie strategijos tikslo pasiekimo ir uždavinių įgyvendinimo (bus ieškoma galimybių pasitelkti kitus finansavimo šaltinius, pvz., INTERREG, URBACT ar kt.).

V SKYRIUS PARTNERIŲ DALYVAVIMAS RENGIANČIŲ IR ĮGYVENDINANČIŲ STRATEGIJĄ

Partnerių dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant Strategiją aprašymas		
Etapas	Įtraukimo priemonės	Dalyviai
Strategijos rengimas	Strategijos projekto viešinimas Marijampolės savivaldybės interneto svetainėje www.marijampole.lt ir sąlygų teikti pasiūlymus dėl Strategijos pakeitimo sudarymas (2024-02-06)	Marijampolės miesto gyventojai, partneriai
	Strategijos projekto viešas pristatymas nuotoliniu būdu ir sąlygų teikti pasiūlymus dėl Strategijos pakeitimo sudarymas (2024-02-20)	Marijampolės miesto gyventojai, partneriai
Strategijos įgyvendinimas	Strategijos stebėsenos tarpinių ir galutinių rezultatų viešinimas Marijampolės savivaldybės interneto svetainėje www.marijampole.lt , sudarant sąlygas teikti pasiūlymus (tarpinių – 2026 m. II ketv., galutinių – 2030 m. II ketv.)	Marijampolės miesto gyventojai, partneriai

	Strategijos stebėsenos tarpinių ir galutinių rezultatų viešas pristatymas, sudarant sąlygas teikti pasiūlymus (tarpinių – 2026 m. II ketv., galutinių – 2030 m. II ketv.)	Marijampolės miesto gyventojai, partneriai
	Strategijos stebėsenos tarpinių ir galutinių rezultatų aptarimas su Marijampolės regiono plėtros tarybos partnerių grupe, sudarant sąlygas teikti pasiūlymus (tarpinių – 2026 m. II ketv., galutinių - 2030 m. II ketv.)	Marijampolės regiono plėtros tarybos partnerių grupės nariai

---

PLANUOJAMŲ MARIJAMPOLĖS TVARIOS MIESTO PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:		Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje			
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos				Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Strategijos tikslas															
<i>Padidinti Marijampolės miesto patrauklumą gyventi</i>															
1.1. Strategijos uždavinys															
<i>Pagerinti viešųjų švietimo, sveikatinimo ir socialinių paslaugų prieinamumą</i>															
1.1.1.	<i>Ikimokyklinio ugdymo sąlygų gerinimas ir prieinamumo didinimas</i>	<i>Įgyvendinant projektą, numatomas: 1) modernizuoti Marijampolės ikimokyklinio ugdymo įstaigų (vaikų lopšelių-darželių „Ažuoliukas“, „Nykštukas“, „Pasaka“, „Rasa“, „Rūta“, „Saltinėlis“, „Šypsenėlė“, „Vaivorykštė“, „Želmenėliai“) esamą viešąją infrastruktūrą, reikalingą viešosioms paslaugoms teikti, pritaikant ją efektyvesniam naudojimui; 2) pritaikyti viešąją infrastruktūrą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams.</i>	<i>I</i>	<i>Marijampolės savivaldybės administracija, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis (pastaba: Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Nykštukas“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rasa“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rūta“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Saltinėlis“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šypsenėlė“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Vaivorykštė“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Želmenėliai“.</i>	<i>2025 m. II ketv.</i>	<i>2029 m. II ketv.</i>	<i>3 000 588</i>	<i>2 550 500</i>	<i>0</i>	<i>450 088</i>	<i>R - Metinis konsoliduotųjų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus</i>	<i>0</i>	<i>154 224</i>	<i>Netaikoma</i>	<i>Nurodytos ugdymo įstaigos reorganizuojamos sujungiant jas į Marijampolės vaikų lopšelių-darželį, kuriam po reorganizavimo pereina visos reorganizuojamų įstaigų teisės ir pareigos ir kuris po reorganizavimo tęs veiklą; momentas, nuo kurio pasibaigiančio juridinio asmens teisės ir pareigos pereina tęsiančiam veiklą po reorganizavimo juridiniam asmeniui – 2024 m. birželio 1 d.</i>
											<i>P - Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai</i>	<i>0</i>	<i>1</i>		

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:		Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje			
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos				Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.1.2.	<i>Bendrojo ugdymo įstaigų paslaugų plėtra ir prieinamumo didinimas</i>	<i>Įgyvendinant projektą, numatomas: 1) modernizuoti Marijampolės bendrojo ugdymo įstaigų (Marijampolės Jono Totoraičio progimnazijos, Marijampolės mokyklos daugiafunkcio centro „Žiburėlis“, Marijampolės Petro Armino progimnazijos, Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos, Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazijos, Marijampolės Ryto pagrindinės mokyklos, Marijampolės Saulės pradinė mokyklos, Marijampolės Sūduvos gimnazijos, Marijampolės Šaltinio progimnazijos) esamą viešąją infrastruktūrą, reikalingą viešosioms paslaugoms teikti, pritaikant ją efektyvesniam naudojimui; 2) pritaikyti viešąją infrastruktūrą specialiujų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams.</i>	<i>I</i>	<i>Marijampolės savivaldybės administracija, Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija, Marijampolės mokykla daugiafunkcis centras „Žiburėlis“, Marijampolės Petro Armino progimnazija, Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija, Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazija, Marijampolės Ryto pagrindinės mokykla, Marijampolės Saulės pradinė mokykla, Marijampolės Sūduvos gimnazija, Marijampolės Šaltinio progimnazija</i>	<i>2025 m. I ketv.</i>	<i>2028 m. IV ketv.</i>	<i>12 305 242</i>	<i>10 459 456</i>	<i>0</i>	<i>1 845 786</i>	<i>R - Metinis konsoliduotųjų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus</i>	<i>0</i>	<i>286 944</i>	<i>Netaikoma</i>	
											<i>P - Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai</i>	<i>0</i>	<i>1</i>		

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:		Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje			
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos				Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.1.3.	Meno mokyklos teikiamų paslaugų plėtra ir jų prieinamumo gerinimas	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) modernizuoti Marijampolės meno mokyklos esamą viešąją infrastruktūrą, reikalingą viešosioms paslaugoms teikti, pritaikant ją efektyvesniam naudojimui ir neformaliojo švietimo paslaugų plėtrai; 2) pritaikyti viešąją infrastruktūrą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams.	I	Marijampolės savivaldybės administracija, Marijampolės meno mokykla	2025 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.	2 418 200	2 055 470	0	362 730	R - Metinis konsoliduotųjų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus	0	37632	Netaikoma	
											P - Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	0	1		
1.1.4.	Baseino Jaunimo g. teikiamų paslaugų gerinimas	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) modernizuoti Marijampolės sporto centro baseino, esančio Jaunimo g. 8, Marijampolėje, esamą viešąją infrastruktūrą, reikalingą viešosioms paslaugoms teikti, pritaikant ją efektyvesniam naudojimui, neformaliojo švietimo paslaugų ir visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugų plėtrai; 2) pritaikyti viešąją infrastruktūrą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams ir mokiniams	I	Marijampolės savivaldybės administracija, Marijampolės sporto centras	2026 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	1 070 000	909 500	0	160 500	R - Metinis konsoliduotųjų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus	0	12000	Netaikoma	

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:			Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje		
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos	Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		<i>bei asmenims su negalia.</i>													
											<i>P - Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai</i>	<i>0</i>	<i>1</i>		
1.1.5.	<i>Sporto centro paslaugų plėtra</i>	<i>Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) modernizuoti Marijampolės sporto centro stadiono ir sporto aikštyno, esančio Sporto g. 1, Marijampolėje, esamą viešąją infrastruktūrą, reikalingą viešosioms paslaugoms teikti, pritaikant ją efektyvesniam naudojimui ir neformaliojo švietimo paslaugų plėtrai; 2) pritaikyti viešąją infrastruktūrą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams.</i>	<i>I</i>	<i>Marijampolės savivaldybės administracija, Marijampolės sporto centras</i>	<i>2026 m. IV ketv.</i>	<i>2029 m. III ketv.</i>	<i>1 926 000</i>	<i>1 637 100</i>	<i>0</i>	<i>288 900</i>	<i>R - Metinis konsoliduotųjų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus</i>	<i>0</i>	<i>12000</i>	<i>Netaikoma</i>	
											<i>P - Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai</i>	<i>0</i>	<i>1</i>		
1.1.6.	<i>Nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra Draugystės g. 19</i>	<i>Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) modernizuoti nenaudojamą pastatą, esantį Draugystės g. 19, Marijampolėje, pritaikytant jį efektyviau teikti a) socialinės globos</i>	<i>I</i>	<i>Marijampolės savivaldybės administracija, Marijampolės socialinių paslaugų centras</i>	<i>2025 m. I ketv.</i>	<i>2028 m. II ketv.</i>	<i>3 745 000</i>	<i>3 183 250</i>	<i>0</i>	<i>561 750</i>	<i>R - Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje</i>	<i>0</i>	<i>200</i>	<i>Netaikoma</i>	

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:		Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje			
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos				Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		<i>paslaugos institucijoje paslaugas, b) psichosocialinės pagalbos paslaugas, c) pagalbos tėvų globos netekusiems vaikams, jų globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, tėviams ar asmenims, ketinantiems jais tapti paslaugas (globos centro paslaugas); d) pagalbos šeimoms paslaugas; e) pagalbos namuose (konsultacijų ir mokymų) paslaugas socialinę riziką patiriantiems ir socialiai pažeidžiamiems asmenims bei asmenims, kuriems nustatyti socialinių paslaugų poreikiai.</i>									<i>infrastruktūroje skaičius per metus</i>				
											<i>P - Paslaugų socialiai pažeidžiamiems, socialinę riziką (atskirti) patiriantiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje</i>	<i>0</i>	<i>30</i>		

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:		Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje			
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos				Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
											R - Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	0	30		
											P - Paslaugų intelekto ir (ar) psichikos negalią turintiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	0	30		
1.2. Strategijos uždavinys															
<i>Kurti prielaidas darniam judumui ir tvariai miesto aplinkai</i>															
1.2.1.	Viešojo transporto infrastruktūros modernizavimas, įgyvendinant darnaus judumo priemones	Įgyvendinant Marijampolės darnaus judumo mieste planą, projekte numatoma: 1) esamus susidėvėjusius keleivių laukimo paviljonus (56 vnt.) pakeisti į naujus; 2) panaudojant universalaus dizaino principus, viešojo transporto stoteles pritaikyti asmenims su negalia.	I	Marijampolės savivaldybės administracija	2025 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	1 126 930	957 891	0	169 039	R - Numatomas išmetamas šiltnamio efekto sukėliančių dujų kiekis, tonos CO2 ekvivalentu per metus	(-) Šio rodiklio siekiamas ne projekto, o Strategijos uždavinio lygiu	(-) Šio rodiklio siekiama ne projekto, o Strategijos uždavinio lygiu	Netaikoma	
											P - Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	0	1		

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurais				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurais	Iš jų:			Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje		
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos	Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.2.2.	Viešojo transporto informacinės sistemos modernizavimas, įgyvendinant darnaus judumo priemones	Įgyvendinant Marijampolės darnaus judumo mieste planą, projekte numatoma: 1) įrengti 20 vnt. informacinių švieslenčių viešojo transporto stotelėse; 2) įrengti 18 vnt. informacinių švieslenčių autobusų išvykimo aikštelėse autobusų stoties teritorijoje.	I	Marijampolės savivaldybės administracija	2025 m. III ketv.	2027 m. III ketv.	386 110	328 193	0	57 917	R - Numatomas išmetamas šiltnamio efekto sukeliančių dujų kiekis, tonos CO2 ekvivalentu per metus	(-) Šio rodiklio siekiama ne projekto, o Strategijos uždavinio lygiu	(-) Šio rodiklio siekiama ne projekto, o Strategijos uždavinio lygiu	Netaikoma	
											P - Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	0	1		
1.2.3.	Marijampolės viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) įsigyti alternatyviaisiais degalais varomus autobusus (27 vnt.), skirtus Marijampolės miesto maršrutams.	I	Marijampolės savivaldybės administracija, UAB "Marijampolės autobusų parkas"	2026 m. III ketv.	2029 m. III ketv.	5 160 000	1 548 000	0	3 612 000	R - Naujo ar modernizuoto viešojo transporto naudotojų skaičius per metus	0	95 000	Netaikoma	Numatomos netinkamos išlaidos - 5 185 000 Eur.
											P - Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	0	1		
1.2.4.	Marijampolės miesto viešojo transporto priemonių įkrovimo infrastruktūros įrengimas	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) įsigyti viešojo transporto alternatyviųjų degalų įkrovimo stoteles (25 vnt.), adresu Marijampolė, Vasaros g. 6.	I	Marijampolės savivaldybės administracija, UAB "Marijampolės autobusų parkas"	2026 m. III ketv.	2029 m. III ketv.	640 000	224 000	0	416 000	R - Naujo ar modernizuoto viešojo transporto naudotojų skaičius per metus	0 (taikomas tas pats rodiklis, kaip 1.2.3 veiksmė)	95.000 (taikomas tas pats rodiklis, kaip 1.2.3 veiksmė)	Netaikoma	

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:			Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje		
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos	Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
											P - Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	0	1		
1.2.5	Marijampolės miesto Stoties, Sporto, Gamyklų gatvių dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtra, skatinant bevariklio transporto integraciją	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) įrengti dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūrą Stoties g. (takas tarp Sporto g. ir Gamyklų g.; takas tarp Dariaus ir Girėno g. ir Sporto g.), Gamyklų g., t. sk. atskiriant zonas, skirtas pėsčiųjų ir dviračių judėjimui, įrengiant takų apšvietimą, mažosios architektūros elementus (suoliukai, šiukšliadėžės), ženklus, suformuojant želdynus.	I	Marijampolės savivaldybės administracija	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.	2 038 500	1 732 725	0	305 775	R- Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	0	3570	Netaikoma	
											P - Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	0	3,12		
1.2.6.	Dviračių ir pėsčiųjų tako nuo senosios užtvankos iki Karklų g. Marijampolės mieste įrengimas, skatinant bevariklio transporto integraciją	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) įrengti dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūrą Senosios užtvankos iki Karklų g. 5, t. sk. atskiriant zonas, skirtas pėsčiųjų ir dviračių judėjimui, įrengiant takų apšvietimą, mažosios architektūros	I	Marijampolės savivaldybės administracija	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.	556 000	472 600	0	83 400	R- Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	0	2940	Netaikoma	

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:		Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje			
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos				Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		<i>elementus (suoliukai, šiukšliadėžės), ženklus, suformuojant želdynus.</i>													
											<i>P - Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai</i>	<i>0</i>	<i>0,57</i>		
1.2.7.	<i>Dviračių ir pėsčiųjų tako tarp A. Civinsko g. ir Aušros g. Marijampolės mieste įrengimas, skatinant bevariklio transporto integraciją</i>	<i>Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) įrengti dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūrą tarp A. Civinsko g. ir Aušros g., t. sk. atskiriant zonas, skirtas pėsčiųjų ir dviračių judėjimui, įrengiant takų apšvietimą, mažosios architektūros elementus (suoliukai, šiukšliadėžės), ženklus, suformuojant želdynus.</i>	<i>I</i>	<i>Marijampolės savivaldybės administracija</i>	<i>2025 m. I ketv.</i>	<i>2027 m. IV ketv.</i>	<i>556 000</i>	<i>472 600</i>	<i>0</i>	<i>83 400</i>	<i>R- Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus</i>	<i>0</i>	<i>3150</i>	<i>Netaikoma</i>	
											<i>P - Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai</i>	<i>0</i>	<i>0,6</i>		

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:		Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje			
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos				Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.2.8.	Marijampolės miesto Tyliosios, Skaisčiūnų, Mikalinės gatvių dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtra, skatinant bevariklio transporto integraciją	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) įrengti dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūrą Tyliosios, Skaisčiūnų, Mikalinės gatvėse, t. sk. atskiriant zonas, skirtas pėsčiųjų ir dviračių judėjimui, įrengiant takų apšvietimą, mažosios architektūros elementus (suoliukai, šiukšliadėžės), ženklus, suformuojant želdynus.	I	Marijampolės savivaldybės administracija	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.	1 674 000	1 422 900	0	251 100	R- Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	0	4200	Netaikoma	
											P - Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	0	3,52		
1.2.9.	Dviračių tako įrengimas Marijampolės miesto J. Dailidės g. ir Vilkaviškio g. atkarpoje, skatinant bevariklio transporto integraciją	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) įrengti dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūrą J. Dailidės g. ir Vilkaviškio g. atkarpoje, t. sk. atskiriant zonas, skirtas pėsčiųjų ir dviračių judėjimui, įrengiant takų apšvietimą, mažosios architektūros elementus (suoliukai, šiukšliadėžės), ženklus, suformuojant želdynus.	I	Marijampolės savivaldybės administracija	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.	183 000	155 550	0	27 450	R- Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	0	3150	Netaikoma	

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:		Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje			
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos				Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
											<i>P - Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai</i>	0	0,61		
1.2.10	<i>Draugystės mikrorajono šiaurinio kvartalo gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimas</i>	<i>Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) Marijampolės miesto Draugystės mikrorajono infrastruktūrą atgaivinti ir humanizuoti, įrengiant zonas su vaikų žaidimo aikštelėmis, lauko treniruokliais, bendro naudojimo automobilių stovėjimo aikštelę iš vandeniui laidžios dangos, sutvarkant ir plečiant želdinius; 2) Siaurąją gatvę rekonstruoti į dviračių gatvę, įrengti prie jos šaligatvį ir naują apšvietimo sistemą.</i>	<i>I</i>	<i>Marijampolės savivaldybės administracija</i>	<i>2026 m. IV ketv.</i>	<i>2029 m. III ketv.</i>	<i>1 016 500</i>	<i>864 025</i>	<i>0</i>	<i>152 475</i>	<i>R - Reikultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai, hektarai</i>	<i>0</i>	<i>0,17</i>	<i>Netaikoma</i>	
											<i>P - Atviros erdvės, sukurtos arba atkurtos miestų teritorijose, kvadratiniai metrai</i>	<i>0</i>	<i>9100</i>		
											<i>P - Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai</i>	<i>0</i>	<i>1</i>		

1.3. Strategijos uždavinys

Kurti prielaidas didinti miesto investicinį potencialą

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:			Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje		
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos	Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.3.1.	Investicinio sklypo Gamyklų g. parengimas, siekiant pritraukti naujas investicijas ir kurti darbo vietas	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) pašalinti investicinio sklypo Gamyklų g. (6,14 ha ploto) reljefo netolygumus, inžinerinės infrastruktūros trūkumus, įrengiant trūkstamas jungtis su centralizuotais inžineriniais tinklais, keliais ir pan.	I	Marijampolės savivaldybės administracija	2026 m. III ketv.	2029 m. III ketv.	642 000	545 700	0	96 300	R - Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei veiklai, hektarai	0	5,39	Netaikoma	
											P - Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	0	1		
1.3.2	Investicijoms pritraukti ir skatinti, gyvenimo kokybei gerinti, ir tvaraus judumo plėtrai užtikrinti būtinos infrastruktūros sukūrimas	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) pašalinti žemės sklypo Vokiečių g. 38 (3,02 ha ploto) reljefo netolygumus, inžinerinės infrastruktūros trūkumus, įrengiant trūkstamas jungtis su centralizuotais inžineriniais tinklais, keliais ir pan. 2) pašalinti investicijoms skirtos teritorijos prie Stūriškių gatvės (apie 7,38 ha ploto) reljefo netolygumus, inžinerinės infrastruktūros trūkumus, įrengiant trūkstamas jungtis su centralizuotais inžineriniais tinklais, keliais ir pan.; 3) pašalinti investicijoms skirtos teritorijos prie Stūriškių gatvės (apie	I	Marijampolės savivaldybės administracija	2025 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	22 857 600	19 428 960	0	3 428 640	R - Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei veiklai, hektarai	0	13,45	Netaikoma	

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:		Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje			
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos				Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		3,05 ha ploto) reljefo netolygumus, inžinerinės infrastruktūros trūkumus, įrengiant trūkstamas jungtis su centralizuotais inžineriniais tinklais, keliais ir pan.; 4) įdiegti saugaus eismo į investicinius sklypus užtikrinimo priemonės Aušros ir Vytauto gatvių sankirtoje; 5) pastatyti susisiekimui su investiciniais sklypais reikalingą tiltą per Šešupę upę. Marijampolės miesto Aušros gatvėje ir jo prieigas.													
											P - Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	0	1		
1.3.3.	Pramonės zonos infrastruktūros plėtra	Įgyvendinant projektą, numatoma: 1) pašalinti pramoninių ir (ar) komercinių valstybės nuosavybės žemės sklypų Gamyklų g. 4 (plotas 8,23 ha) ir Gamyklų g. 6 (plotas 2,70 ha) inžinerinės infrastruktūros trūkumus ir mažinti ekonominės veiklos neigiamą poveikį aplinkai, įrengiant trūkstamas jungtis su keliais (įrengti/rekonstruoti Vasaros g. atkarpą nuo Gamyklų gatvės iki žemės sklypo	I	Marijampolės savivaldybės administracija	2026 m. III ketv.	2029 m. III ketv.	2 175 310	1 849 013	0	326 297	R - Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei veiklai, hektarai	0	14,8	Veiksmas prisidės prie Marijampolės regiono funkcinės zonos strategijos veiksmo įgyvendinimo	

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais ir ketvirčiais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurai				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžia	pabaiga	Bendras lėšų poreikis, eurai	Iš jų:		Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje			
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos				Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		<i>Juozo Montvilos g. 62A šiaurinės ribos su pėsčiųjų ir dviračių takais, apšvietimu, lietaus nuotekų tinklais, Laikštės upelio pralaida, želdynais ir mažosios architektūros elementais).</i>													
											<i>P - Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai</i>	<i>0</i>	<i>1</i>		
Iš viso:							63 476 980,00	50 797 433,00	0,00	12 679 547,00					